

بررسی شاخص‌های رشد سه پایه مرکبات تحت تنش شوری

حسین امین^۱ و عنایت اله تفضلی^۲

۱- بخش تولیدات گیاهی- آموزشکده کشاورزی داراب- دانشگاه شیراز- شیراز- ایران

۲- بخش باغبانی- دانشکده کشاورزی- دانشگاه شیراز- شیراز- ایران

خلاصه: شوری یکی از مهمترین تنشهای محیطی است که رشد و عملکرد مرکبات را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد، لیکن اندامهای مختلف مرکبات در برابر این نوع تنش پاسخهای متفاوتی نشان داده‌اند. مهمترین شاخصهای رشد در مرکبات عبارتند از: رشد رویشی شاخساره، میزان کلروفیل برگها، قطر بالا و

پایین ساقه، وزن تر و خشک اندامهای هوایی و ریشه، میزان پراکنش ریشه‌های اصلی و فرعی و سطح برگ. به منظور بررسی تاثیر شوری بر شاخصهای رشد در سه پایه مرکبات آزمایشی گلخانه‌ای در قالب طرح کاملاً تصادفی با چهار تکرار طی سالهای ۸۱-۸۰ در دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز انجام شد. پایه‌های مورد آزمایش عبارت بودند از: نارنج (*Citrus aurantium L.*)، تایوانیکا (*Citrus taiwanica L.*) و لیموی آب (*Citrus limon L.*) که به مدت سه ماه در شرایط گلخانه تحت تاثیر تیمارهای ۰، ۲۰، ۴۰ و ۶۰ میلی مول بر لیتر شوری آب آبیاری قرار گرفتند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان دادند که با افزایش سطح شوری از ۰ به ۶۰ میلی مول بر لیتر میانگین کلیه شاخصهای مورد اشاره نسبت به شاهد کاهش نشان داد لیکن میزان کاهش در پایه‌های مختلف متفاوت بود. به عنوان مثال میانگین طول ساقه در تیمارهای ۰، ۲۰، ۴۰ و ۶۰ میلی مول بر لیتر شوری به ترتیب ۹/۰۹، ۳/۹۸، ۲/۷۰ و ۱/۹۹ سانتی متر بوده در حالی که همین میانگین در پایه‌های لیموی آب، تایوانیکا و نارنج به ترتیب ۳/۴۷، ۴/۷۰ و ۵/۱۴ سانتی متر بوده است. در مورد سایر شاخص‌ها نیز به همین ترتیب، افزایش سطح شوری تاثیر منفی بر روی شاخص مورد نظر داشته لیکن این تاثیر در مورد پایه‌های مختلف از شدت و ضعف برخوردار بوده است که این موضوع می‌تواند بیانگر میزان تحمل پایه‌ها به سطوح مختلف شوری و عکس العمل گیاه در برابر شوری باشد.